

ARCHIPELAG

SKARBÓW®

program profilaktyki zintegrowanej
dla nastolatków

INSTYTUT
profilaktyki
zintegrowanej

www.archipelagskarbow.eu

najw Gaudium2
Pracownia Profilaktyki

www.profilaktykagaudium.pl
tel. 600 616 855 lub 696 678 819

Informacje ogólne

Archipelag Skarbów® to program profilaktyczny **dla młodzieży w wieku 13-16 lat** (przy czym rekomendacja PARPA dla wieku 14-16 lat). Opracowany i nadzorowany przez specjalistów z Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej (IPZIN), który ma wieloletnie doświadczenie w tworzeniu i wdrażaniu programów profilaktycznych oraz prowadzeniu badań nad młodzieżą.

Program jest prowadzony przez ludzi z pasją, którzy łączą profesjonalizm z zaangażowaniem na rzecz dobra młodzieży. Trenerzy Archipelagu Skarbów® stają się wiarygodni dla nastolatków, dzięki temu, że sami żyją w zgodzie z tym, co przekazują młodzieży.

Głównym autorem programu, osobą kierującą jego rozwojem oraz systemem szkolenia realizatorów jest dr Szymon Grzelak – dr psychologii - prezes Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej oraz wiceprezes Fundacji HOMO HOMINI im. Karola de Foucauld z Krakowa.

Program Archipelag Skarbów® znajduje się w bazie programów rekomendowanych prowadzonej w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, gdzie został oceniony na poziom II (w skali I – III) – „dobra praktyka”. System rekomendacji jest prowadzony przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii Neurologii.

Badania nad programem.

Efekty programu udowodnione w badaniach naukowych

Program profilaktyki zintegrowanej Archipelag Skarbów® posiada szereg efektów w zakresie zmiany zachowań, postaw i wiedzy młodzieży. Zostały one udowodnione w badaniach ewaluacyjnych o wysokim standardzie metodologicznym (S. Grzelak, 2009).

Efekty polegające na bezpośrednim **ograniczeniu zagrożeń lub ograniczeniu roli czynników ryzyka** zostały oznaczone **czerwoną strzałką**, a efekty polegające na **umocnieniu czynników chroniących** zostały oznaczone **strzałką zieloną**.

Efekty w obszarze korzystania z substancji psychoaktywnych:

- ↓ zmniejszenie odsetka osób korzystających z alkoholu,
- ↓ zmniejszenie odsetka osób korzystających z narkotyków,
- ↑ wzrost odsetka chłopców odmawiających picia alkoholu.

Efekty w obszarze zdrowia psychicznego:

- ↓ zmniejszenie odsetka dziewcząt doświadczających myśli samobójczych.

Efekty w obszarze ryzykownych zachowań seksualnych:

- ↓ zmniejszenie odsetka osób podejmujących bieżące współżycie seksualne,
- ↓ zmniejszenie odsetka chłopców celowo oglądających pornografię,
- ↑ wzrost odsetka młodzieży zamierzającej czekać z rozpoczęciem współżycia do dorosłości,
- ↑ wzrost odsetka młodzieży zamierzającej czekać z rozpoczęciem współżycia do ślubu,

- ↑ zwiększenie odsetka osób posiadających wiedzę o ograniczonej skuteczności metod antykoncepcyjnych w zapobieganiu nieplanowanej ciąży i zakażeniu wirusem HIV (brak wiedzy jest czynnikiem ryzyka wczesnych kontaktów seksualnych),
- ↑ wzrost wiedzy młodzieży o seksualności (różne aspekty).

Efekty ogólnoprofilaktyczne związane z umocnieniem czynników chroniących i osłabianiem czynników ryzyka dotyczących wielu różnych zagrożeń (ORE, 2015):

- ↑ poprawa klimatu w klasie,
- ↓ zmniejszenie stopnia seksualizacji (uprzedmiotowienia) w postawie wobec innych,
- ↑ wzrost odsetka chłopców rozmawiających z rodzicami o sprawach miłości i seksualności.

Efekty związane z budowaniem trwałych relacji i wczesną profilaktyką problemów demograficznych:

- ↑ wzrost odsetka chłopców pragnących mieć większą liczbę dzieci w przyszłości,
- ↑ wzrost odsetka chłopców wierzących w prawdziwą miłość na całe życie,
- ↓ zmniejszenie odsetka dziewcząt doświadczających myśli samobójczych [badania IPZIN (ORE, 2015) pokazują, że doświadczanie myśli samobójczych jest czynnikiem ograniczającym pragnienie posiadania dzieci przez dziewczęta].

Opis programu

Archipelag Skarbów[®] to żywy i dynamiczny program profilaktyczny prowadzony przez zespół trenerów posiadających odpowiednią wiedzę i umiejętności potwierdzone ważnym certyfikatem wydanym przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej (IPZIN)

Program składa się z trzech podstawowych elementów:

- Dwudniowe warsztaty dużej grupy młodzieży (około 4 godziny lekcyjne każdego dnia)
- Spotkanie dla rodziców
- Szkolenie dla Rady Pedagogicznej

Przesłanie programu

Program uczy zdrowego i mądrego stylu życia. Zachęcamy młodzież do unikania alkoholu, narkotyków, przemocy, pornografii i do czekania z seksem do dorosłości a najlepiej do małżeństwa. Archipelag Skarbów[®] bazuje na pozytywach, co pokazuje młodym ich ogromny pozytywny potencjał – zupełnie inaczej niż o młodzieży mówią masowe media. Dwa bloki warsztatów w dwa kolejne dni zamieniają grupę młodzieży w poszukiwaczy skarbu, jakim jest głębokie szczęście, trwała miłość i realizacja w życiu własnych pasji i marzeń. Głównym celem programu jest zachęcenie młodzieży by z odwagą myślała o swoich marzeniach, wielkich celach, o pasjach i dopiero gdzieś w tle pokazać im, ale uważaj możesz te marzenia stracić jeśli wejdiesz w takie, czy inne zachowania ryzykowne.

Realizacja marzeń

Punktem wyjścia w pracy z młodzieżą jest uświadomienie uczestnikom ich najgłębszych pragnień i marzeń, w tym zwłaszcza marzenia o pięknej, trwałej miłości na całe życie, która nie tylko nigdy się nie skończy, ale z biegiem lat będzie rosła. Trenerzy jasno mówią, że ich samych w życiu

osobistym interesuje tylko tak pojęta miłość i jeśli w programie będzie mowa o drodze życia, seksualności, różnych wyborach – to zawsze z myślą o tym, że celem jest wielka i trwała miłość. Młodzież dobrze rozumie, że do wielkich celów dochodzi się poprzez trudy i wyrzeczenia. Młodzi zdają sobie sprawę, że bardzo trudno jest zbudować trwałą miłość i naprawdę szczęśliwą rodzinę. Doświadczenia autora i trenerów programu pokazują, że uczestnicy nie boją się wymagań, wysiłku czy pracy nad sobą. Potrzebują tylko logicznego wytłumaczenia, że „opłaca się” te wyrzeczenia ponieść, bo tylko one prowadzą do realizacji marzeń. I właśnie pragnienie osiągnięcia tego celu sprawia, że nastolatek jest mniej skłonny do podejmowania różnych zachowań ryzykownych co daje wymierne efekty profilaktyczne.

W trakcie dwóch dni warsztatów przekazywana jest młodzieży wiedza o miłości, seksualności, budowaniu relacji opartych na zaufaniu i szacunku. Uczymy młodzież jak radzić sobie z „tygrysami”, które mieszkają w „dżungli”, jaką jest wnętrze człowieka. Dajemy młodym konkretne wskazówki, jak radzić sobie z pobudzeniem seksualnym, zakochaniem (które jest piękne, ale bywa ślepe), ze złością i gniewem. Zachęcamy młodzież do korzystania z tych wskazówek, trenowania własnej siły charakteru.

W ramach programu wyjaśniamy młodzieży najważniejsze prawa rządzące miłością. Omawiamy też problemy takie jak uzależnienie od seksu i pornografii oraz mechanizmy związane z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków. Wszystkie te tematy są poruszane z dużą delikatnością i powagą, tak, by nie zranić tych, którzy mają takie doświadczenia, a zarazem przestrzec tych, którzy ich jeszcze nie mają. Ważnym aspektem programu jest trening asertywności, w którym uczestnicy mogą ćwiczyć umiejętność przeciwstawiania się negatywnej presji rówieśników.

Sposób przekazu treści

W programie wykorzystany jest cały wachlarz różnorodnych metod pracy z grupą. Są to udźwiękowione prezentacje multimedialne, krótkie filmiki i muzyka. Są też dynamiczne ćwiczenia, do których masowo zgłaszają się ochotnicy – nagradzani za udział nie tylko brawami, ale także prezentami. Młodzież jest angażowana do tego by odpowiadać na pytania, głosować, a nawet śpiewać razem z trenerami „Szantę z Archipelagu Skarbów”. Humor przeplata się z poważnymi treściami w sposób, który daje młodzieży chwile wytchnienia i odreagowania. Ważnym elementem programu jest festiwal twórczości młodzieży. Chętni uczniowie z dnia na dzień przygotowują wiersze, plakaty, piosenki lub prezentacje komputerowe na takie tematy jak: „Szacunek do dziewczyn i kobiet”, „Stop pornografii”, „Znaczenie trzeźwości od alkoholu w miłości”, „Jak radzić sobie ze swoimi tygrysami” i wiele innych. Na koniec drugiego dnia sami te prace przedstawiają, bo nie ma lepszego przekazu profilaktycznego niż jak jeden rówieśnik, mówi drugiemu rówieśnikowi, to co trenerzy programu starali się przekazać przez te dwa dni.

Po zakończeniu programu młodzież ma możliwość zadawania pytań i proszenia o poradę pod naszym adresem elektronicznym. Na wszystkie pytania odpowiadają specjaliści: psycholodzy i terapeuci.

Spotkanie z rodzicami i nauczycielami

W ramach programu w każdej szkole odbywa się szkolenie rady pedagogicznej oraz spotkanie dla rodziców. Oba te elementy pomagają wykorzystać pozytywne poruszenie młodzieży przez Archipelag Skarbów® w dalszej pracy wychowawczej. W ramach tych spotkań wyjaśniamy rodzicom i nauczycielom symbole programu (skarby, tygrysy, gwiazda, lejek) oraz niezrozumiałe dla niewtajemniczonych hasła programu (np. „Najważniejszy jest niebieski”). Operowanie symbolami i stworzenie unikalnego, atrakcyjnego dla młodzieży języka bardzo ułatwia rodzicom i wychowawcom rozmowy z młodzieżą na trudne tematy.

Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii
National Bureau for Drug Prevention

RZPR-RA-067-16- 568/12

Warszawa, 8. 05. 2012 r.

Pan

Szymon Grzelak

Fundacja Homo Homini im. Karola de Foucauld,

ul. Ks. Popieluszki 43, 30-896 Kraków

Szymon Grzelak

Z przyjemnością pragnę poinformować Pana, że program Archipeląg Skarbów zgłoszony do systemu rekomendacji przez Fundację Homo Homini, został oceniony jako spełniający standardy na II poziomie jakości – Dobra praktyka.

Jednocześnie pragnę poinformować, że dane na temat programu Archipeląg Skarbów zostały opublikowane przez Krajowe Biuro na stronie www.kbpn.gov.pl w bazie programów dobrej jakości.

W załączeniu przesyłamy opinię o programie.

Piotr Jabłoński
DIREKTOR KRAJOWEGO BIURA
do Przeciwdziałania Narkomanii
Piotr Jabłoński
Piotr Jabłoński